

Arnika - Centrum pro podporu občanů

Město patří seniorům

Výukový materiál

Popis

Jedná se o výukový plán pro lekci v délce trvání cca 380 minut (lektorování 350 minut, 30 minut 2 přestávky). Kurz je zaměřen na problematiku práva na informace, participace veřejnosti, kontroly veřejné správy se zaměřením na postavení občana obce a územního plánování. Kurz je založen na interaktivních metodách za účelem osvojení si předávaných informací a získání představy o jejich praktickém využití.

Očekávání a cíle

Cílem kurzu je předat účastníkům základní informace o tom, jak se zapojit do rozhodování o záležitostech životního prostředí a jaké cesty mají občané města k obhajobě svých zájmů. Senioři se seznámí se základními oblastmi práva, které se týkají územního rozvoje. Prostřednictvím interaktivních metod výuky by měli účastníci získat základní informace, které budou schopni dále rozvíjet.

Co budete potřebovat?

- Notebook
- Internet
- Promítačku
- Flipchartové papíry
- Fixy
- Připravená vide o případech, kdy se občané zapojili do rozhodování (vhodný je kupř. cyklus Nedej se!)
- Připravené podkladové materiály

Arnika - Centrum pro podporu občanů

Jak vést lekci?

1. Úvod

Na úvod semináře požádáme účastníky o představení se a o sdělení informace o tom, jaká mají základní očekávání od kurzu. Tato očekávání zapíše lektor na flipchartový papír a je nutné jejich naplnění v závěru lekce vyhodnotit. Každé očekávání může lektor krátce komentovat.

Časový požadavek u 25 účastníků: 15 minut.

2. Diskuse o potřebách seniorů formou Smart Café

První aktivita má formu tzv. Smart Café. Jedná se o práci v několika skupinách dle počtu účastníků. Kupř. pro 25 – 30 účastníků je vhodné pracovat se 4 skupinami.

Pomůcky:

- Flipchartový papír
- Stopky
- Fixy

Jaké vést lekci:

Účastníci se rozesadí okolo 4 stolů. Každému stolu je přidělena jedna otázka nebo spíše téma k zamyšlení (v tomto případě otázka/téma související se situací seniorů ve městě – co chybí, kde jsou nedostatky, co komplikuje život seniorů, co by pomohlo, jaká by mohla být řešení). Otázky zůstávají spjaty se stoly, stěhují se účastníci. U jednoho stolu zůstává po celou dobu jeden účastník. Ten zodpovídá za zapisování myšlenek, které osazenstvo stolu přednese (a sám se samozřejmě také v diskusi vyjadřuje). Po vymezeném čase (v této variantě po 10 minutách) se účastníci kromě zapisovatele, přesouvají k vedlejšímu stolu a vše se opakuje. Každý stůl musí mít samozřejmě k dispozici fix a flipchartový papír.

Až se všechny skupiny vystřídají, prezentuje zapisovatel výsledky debaty nad otázkami. Společně jsou jednotlivé výstupy komentovány.

Arnika - Centrum pro podporu občanů

Časový požadavek u 25 účastníků: 80 minut (10 minut úvod, 40 minut samotná aktivita, 30 minut prezentace skupin).

3. Právo na informace

Účastníci se seznámí s právní úpravou přístupu k informacím prostřednictvím simulovaného procesu žádání o informace. Díky této aktivitě si účastníci osvojí vědomosti o náležitostech žádosti o informace i způsobu komunikace se správními orgány.

Pomůcky:

- Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím
- Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí
- Vzory žádostí o informace¹
- Předem zpracované odpovědi úřadů na podané žádosti o informace, odvolání a stížnosti
- Flipchartový papír s připraveným kalendářem pro vyznačení běhu času (má význam pro udržení tempa lekce a pro zvýšení dojmu reálného řízení – studenti musí psát stížnosti a odvolání tak, aby jim neuplynula lhůta)

Jak vést lekci:

Nezbytná je krátká prezentace k právu na informace a právu na informace o životním prostředí. Účastníci pracují ve skupinách (zde v 4 pro 25 účastníků). Lektor je „univerzálním úřadem“, kterému účastníci „doručují“ žádosti a lektor jim jako úřad odpovídá. Účastníci dostanou zadáno téma žádosti o informace – plánovaný rozvoj městské dopravy, bezbariérovost zastávek, rozvoj parků, rozvoj zdravotnické péče, sociálně dostupné bydlení. Úkolem účastníků je sepsat ve stanoveném limitu žádost o informace a „doručit“ ji úřadu. Po „uplynutí lhůty“ dostanou účastníci první rozhodnutí (v některém případě může být úřad i nečinný). Účastníci reagují na výstupy – podají odvolání, podají

¹ Vzor najdete na stránkách organizace ARNIKA. *Arnika* [online]. 2015 [cit. 2015-09-22]. Dostupné z: www.arnika.org; nebo na stránkách organizace FRANK BOLD. *Frank Bold* [online]. 2015 [cit. 2015-09-22]. Dostupné z: www.frankbold.org.

Arnika - Centrum pro podporu občanů

stížnost. Na tyto úkony opět reaguje úřad nebo nadřízený orgán. Ve výsledku mají všechny skupiny získat požadovanou informaci.

Lektor si musí připravit předem všechna rozhodnutí úřadu s aktuálními daty podle data konání semináře (datum konání semináře je datum prvního podání učiněného k úřadu).

Každá skupina následně popíše, co bylo jejím úkolem a jak postupovala. Následují dotazy. Lektor musí blíže vysvětlit některé aspekty žádání o informace (kupř. ochranu autorským právem).

Časový požadavek u 25 účastníků: 75 minut (10 minut prezentace, 5 minut úvod, 40 minut samotná aktivita, 20 minut prezentace skupin).

4. Práva občana obce

Cílem této aktivity je poskytnout účastníkům informace o jejich postavení jako občana obce a o právech, která mohou využívat. Účastníci budou znát fungování orgánů obce, postup při jednání zastupitelů a to, jak se jako občané zapojit do rozhodování.

Pomůcky:

- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích
- Flipchart
- Fixy
- Manuály, které již byly k postavení občana obce zpracovány (např. spolek Oživení nebo, informační materiály má na webu i Ministerstvo vnitra).

Jak vést lekci

Nutnou součástí je krátká prezentace o obcích. Po jejím skončení jsou účastníci rozděleni do 4 skupin. Z toho vždy 2 skupiny řeší stejnou situaci, tj. jsou jen dvě různá zadání. To ale skupiny nevědí.

První a druhá skupina se může kupř. věnovat otázce spojené s tajnými neveřejnými zasedáními zastupitelů (pracovní porady), třetí a čtvrtá skupina může řešit např. povinnosti města ohledně

Arnika - Centrum pro podporu občanů

financování infrastruktury. Konkrétní téma záleží na lektorovi a na předem známých požadavcích účastníků. Podle těchto témat se samozřejmě proměňují i podklady pro účastníky, které připravuje lektor předem.

Po skončení přípravy lektor vylosuje (způsoby jsou různé, pro oživení lekce lze kupř. tahat sirky). Vždy jedna skupina z těch, které měly shodné téma, prezentuje výsledky, ke kterým dospěla.

Časový požadavek u 25 účastníků: 75 minut (10 minut prezentace, 5 minut úvod, 40 minut samotná aktivita, 20 minut prezentace skupin).

5. Územní plán

Cílem této aktivity je seznámit účastníky s jedním z nedůležitějších dokumentů v rozvoji města a s jeho fungováním. Také se účastníci seznámí s procesem přípravy územního plánu a s možnostmi občanů ovlivnit jeho výslednou podobu.

Pomůcky

- Zákon č. 183/2006 Sb., stavební zákon
- Výňatek ze zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní o přezkumu opatření obecné povahy
- 4 připravené případy, které se týkají významných změn územního plánu v Praze, které hlediska byly zrušeny pro nezákonnost soudem a průběh jejich přípravy je z hlediska informací dobře zdokumentován (lze doporučit kupř. Z 2590, Z 1424, Z 1290 a U 1073); základní informace čerpat z databáze Změna plánu (dostupná zde <https://zmenaplanu.cz/>)

Jak vést lekci

Tato část musí být také zahájena stručnou přednáškou na téma nástroje územního plánování, jejich souvislosti a participace občanů.

Po skončení krátké přednášky pustí lektor pro oživení kurzu video, kupř. z cyklu České televize Nedej se! nebo Ochránce o územním plánu.

Arnika - Centrum pro podporu občanů

Poté jsou účastníci rozděleni do 4 skupin, z nichž každá dostane veškeré potřebné podklady k vybrané změně územního plánu. Úkolem skupiny je popsat, co se v konkrétním případě stalo, k jakým nezákonnostem došlo a jaký je vývoj případu.

Časový požadavek u 25 účastníků: 95 minut (10 minut přednáška, 10 minut vysvětlení, 15 minut video, 40 minut práce na případech, 30 minut prezentace).

6. Závěr

Na závěr lektor vyhodnotí, zda byly naplněny cíle a požadavky účastníků, které byly zapsány na počátku. Pokud ne, je třeba zhodnotit, proč a jak lze věc řešit. Je zde také místo pro závěrečné dotazy.

Časový požadavek u 25 účastníků: 20 minut.

Vznik letáku byl podpořen grantem Magistrátu hl. m. Prahy v rámci projektu č. DOT/54/12/011970/2017 „Potenciál aktivní skupiny seniorů“.

Autor:

Mgr. Vendula Zahumenská, Ph. D.

Praha 2018

Více informací na webu Změny Prahy

(<https://zmenyprahy.cz/>)

Arnika - Centrum pro podporu občanů